

SAKSFRAMLEGG

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Kommunalt foreldreutvalg	29.01.2018
	Ungdomsrådet	29.01.2018
	Hovedutvalg for skole og barnehage	31.01.2018
	Kommunestyret	13.02.2018

SVØMME- OG LIVREDNINGSOPPLÆRING I ULLENSAKERSKOLEN

RÅDMANNENS INNSTILLING

- Det gis svømme- og livredningsopplæring i et omfang på 114 årstimer per elev i løpet av grunnskolen i Ullensaker kommune. Dette omfanget danner utgangspunkt for kommunens behov for antall bassengflater til opplæring.
- Svømme- og livredningsopplæringen for grunnskoleelevene i Ullensaker kommune organiseres som beskrevet i saken fra skoleåret 2018/19.

Ullensaker, 01.01.19708

Rune Hallingstad
rådmann

Saksbehandler: Vibeke Nygård
Vedlegg:
Saksdokumenter:

SAMMENDRAG

Administrasjonen ser behov for en profesjonalisering og kvalitetssikring av svømme- og livredningsopplæringen i Ullensaker kommune. Det vurderes som sentralt at elevene får et likt tilbud uavhengig av hvilken skole i kommunen de går på. Administrasjonen ønsker å legge føringer for hvor mange årstimer med svømmeopplæring elevene skal få og hvilke trinn disse legges til.

Det gis en vurdering av ønsket nivå på svømme- og livredningsopplæringen for elevene i Ullensakerskolen fra og med skoleåret 2018/19. Dette må tas som utgangspunkt i beregningen av kommunens behov for antall bassengflater til opplæring. I en beregning av framtidige bassengbehov til opplæring må det tas høyde for elevveksten, som i dag er beregnet til 2,5 % per år. Barnehagenes eventuelle behov for bassengkapasitet bør også tas i betraktning når man skal planlegge antall bassengflater til opplæring.

SAKSUTREDNING

Kommunestyret fattet 13. juni 2017 følgende vedtak i punkt 4 i PS 44/17 *Omfang og organisering av svømme- og livredningsopplæring i Ullensaker kommune*:

«Det legges frem en sak med sikte på å fastsette nivået på svømmeopplæring i Ullensakerskolen, hvor kommunens framtidige behov for antall bassengflater til opplæring kartlegges. Dette sees i sammenheng med pågående skolekapasitets- og prognosearbeid.»

I denne saken beskrives organiseringen av svømme- og livredningsopplæringen i Ullensakerskolen. Det gis en oversikt over kravene til svømme- og livredningsopplæring, samt kompetansemålene i læreplanen. I saken gis en vurdering av ønsket organisering og nivå på svømme- og livredningsopplæringen i Ullensakerskolen fra og med skoleåret 2018/19.

Kompetansemål i læreplan i kroppsøving

Svømme- og livredningsopplæringen er en del av kroppsøvingsfaget og har som mål at eleven blir trygg i, ved og på vann, svømmedyktig, og i stand til å berge seg selv og andre.

Kompetansemål for svømming og livredning er nedfelt i læreplanen for kroppsøvingsfaget og er spesifisert etter 4., 7. og 10. trinn. Kompetansemålene viser en progresjon fra å være vanntilvent til å kunne svømme med varierte teknikker, over og under vann. Videre viser kompetansemålene en progresjon fra å kunne tilkalle hjelp, berge seg selv og til å kunne utføre livredning i vann. Under listes kompetansemålene etter 4., 7. og 10. trinn:

Etter 4. trinn skal elevene kunne:

- Leke og utføre grunnleggende øvelser med vanntilvenning som å dykke, flyte, gli, skape framdrift, hoppe uti og orientere seg i vann
- Være svømmedyktig ved å falle uti på dypt vann, svømme 100 meter på magen, og underveis dykke ned og hente en gjenstand med hendene, stoppe og hvilke i 3 minutter (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg); så svømme 100 meter på rygg og ta seg opp på land
- Ferdes trygt i, ved og på vann og gjøre greie for farene, og tilkalle hjelp

Etter 7. trinn skal elevene kunne:

- Utføre grunnleggende teknikker i svømming på magen, på ryggen, på siden, under vann, og kunne berge seg selv i vann
- Praktisere trygg ferdsel og gjøre risiko- og sikkerhetsvurderinger i, ved og på vann under varierte værforhold

Etter 10. trinn skal elevene kunne:

- Utføre varierte og effektive svømmeteknikker over og under vann
- Svømme en lengre distanse basert på egen målsetting
- Forklare og utføre livberging i vann
- Forklare og utføre livbergende førstehjelp

Krav til svømme- og livredningsopplæring

Hvor mye svømmeopplæring kommunen skal gi er ikke definert i opplæringsloven og heller ikke regulert i forskrifter (fag- og timefordeling, læreplan e.l.). Norges Svømmeforbund anslår at det tar ca. 40 timer fra en elev på 1.- 4. årstrinn starter med vanntilvenning til vedkommende er svømmedyktig. Skoleeier er jf. opplæringsloven § 13-10 ansvarlig for å stille til rådighet de ressursene som skal til for at kravene i kompetansemålene kan nås. Rektor ved den enkelte skole har ansvar for at kompetansemålene blir nådd. Operasjonalisering av læreplanen er et lokalt ansvar.

Obligatorisk ferdighetsprøve i svømming

1. august 2017 ble det innført obligatorisk ferdighetsprøve i svømming som er fastsatt i Forskrift til opplæringsloven § 2-4 tredje ledd. Formålet med ferdighetsprøven er å styrke svømmeopplæringen slik at elevene blir svømmedyktige innen 4. trinn. Ferdighetsprøven består av sju øvelser som eleven skal gjennomføre og mestre innen utgangen av 4. trinn. Kompetansemålet som definerer hva en svømmedyktig elev skal mestre, utgjør den 7. øvelsen. Ferdighetsprøven skal hjelpe læreren til å vurdere eleven på vei mot svømmedyktighet, samt fange opp elever som trenger ekstra støtte. Prøven skal settes inn i et pedagogisk opplegg som går over tid og med en viss progresjon, og bør ikke være én samlet prøve som eleven gjennomfører ved slutten av fjerde skoleår.

Svømmeopplæring i andre kommuner

Under gis en enkel oversikt over omfang på svømmeopplæring i noen andre kommuner:

- Oslo kommune: Byrådet i Oslo har vedtatt at alle elever skal ha 20 årstimer grunnleggende svømmeopplæring på barnetrinnet. Det er den enkelte skoles ansvar å organisere videre svømmeopplæring.
- Hamar og Lillehammer kommune: Begge kommuner følger samme modell hvor det gis 10 timer svømmeopplæring på 2., 4., 6. og 8. årstrinn. Elevene får samlet altså 40 årstimer med svømmeopplæring i løpet av grunnskolen.
- Lørenskog kommune: På barnetrinnet får elevene ca. 38 årstimer, mens de på ungdomstrinnet får ca. 29 årstimer. Samlet gir dette 67 årstimer per elev i grunnskolen.

Alle de nevnte kommunene tilbyr i tillegg til oppgitte timer intensiv opplæring for de som ikke har nådd kompetansemålene. I Oslo kommune tilbys intensiv opplæring eksempelvis på ettermiddager og i skoleferier.

Organisering av svømme- og livredningsopplæring i Ullensaker - status

Per november 2017 finnes det fem basseng i Ullensaker kommune. Disse er Nordby, Vesong, Algarheim, Allergot og Gjestad. Bassenget på Gjestad benyttes ikke til svømme- og livredningsopplæring. I praksis er det altså fire svømmebasseng skolene bruker.

Skolene bruker de fire bassengene (Nordby, Vesong, Algarheim, Allergot) til sammen 97,5 klokketimer per uke (gjelder januar 2017). Dette gir et årstimetall på $97,5 \text{ uketimer} \times 38 \text{ uker} = 3705 \text{ årstimer}$ med svømmeopplæring i Ullensakerskolen. Det er litt ledig kapasitet, med siden skolene har ulike start- og sluttidspunkter er det kun i teorien det er mulig med 100 % belegg som beregnes til å være 3800 årstimer.

Metodevalg og organisering har fram til nå vært delegert skolene. Rektorene ved skolene som har basseng fordeler bassengtid, i samråd med rektorene i sine ungdomsskoleområder. En gjennomgang av bassengtidene viser at det er store variasjoner i antall timer som den enkelte skole i Ullensaker disponerer svømmebasseng. Enkelte skoler har uforholdsmessig mye bassengtid sett i forhold til andre skoler. Det er også variasjoner når det gjelder hvilke trinn som får svømmeopplæring, samt hvor mange av trinnene som får svømmeopplæring ved den enkelte skole. De fleste barneskolene legger svømmeopplæringen til 4. og 7. trinn. Kun en av skolene legger noe av svømmeopplæringen til 1. trinn.

Barnehage

Det er ikke lovkrav til svømme- og livredningsopplæring i barnehage og heller ingen signaler om at et slikt krav vil komme. Utdanningsdirektoratet har imidlertid en ordning det er mulig å søke tilskudd til. Ordningen skal bidra til at kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan gjennomføre tiltak for å gi barn i alderen 4-6 år i barnehage svømmeopplæring for å bli trygge i vann og få svømmeferdigheter. Dagens bassengkapasitet gjør at det ikke er mulig å gi et slikt tilbud i Ullensaker kommune.

Ønsket organisering av svømme- og livredningsopplæring i Ullensakerskolen fra skoleåret 2018/19

Det foreligger ingen nasjonale føringer for hvor mye svømmeopplæring kommunen skal gi. Kommunen er imidlertid ansvarlig for å stille til rådighet de ressursene som skal til for at kravene i kompetansemålene kan nås. Tilgang til basseng er en grunnleggende ressurs i denne sammenheng. Administrasjonen ønsker at elevene i Ullensakerskolen skal ha like forutsetninger for å kunne nå kompetansemålene uavhengig av hvilken skole de tilhører. Det vurderes derfor som naturlig at administrasjonen legger rammer for hvor mange årstimer den enkelte elev skal få svømmeopplæring, samt hvilke trinn disse legges til. For å sikre at alle elever får det angitte timeantallet med svømmeopplæring, vil administrasjonen fordele bassengtid til skolene fra og med skoleåret 2018/19. I arbeidet med en mer rettferdig og lik fordeling av bassengtid mellom skolene bør man ta utgangspunkt i at det gis opplæring på utvalgte klassetrinn.

Administrasjonen vurderer at det er viktig å sikre god kvalitet i begynneropplæringen. Tidlig innsats er et relevant begrep også i svømmeopplæringen. Det er viktig å få fram betydningen av å starte svømme- og livredningsopplæringen tidlig.¹ Å vente med svømmeopplæring til 4. trinn, slik de fleste barneskolene gjør i dag, er lite hensiktsmessig med tanke på at elevene skal mestre kravet om å være svømmedyktige innen utgangen av 4. trinn. Elevene skal

¹ https://www.udir.no/Upload/larerplaner/veiledning/5/Udir_svomme_livredding_net.pdf

gjennom grunnskolen ha en progresjon som begynner med vanntilvenning og å kunne redde seg selv, for så å bli svømmedyktige og til slutt ha evnen til å svømme langt og redde andre.

Anbefalingen fra Norges Svømmeforbund om ca. 40 timers opplæring for å bli svømmedyktig legges til grunn for nivået på antall årstimer i begynneropplæringen. Med tanke på de omfattende kompetansemålene etter 7. og 10. trinn, er det viktig at elevene får tilstrekkelig tid til svømmeopplæring også på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. På bakgrunn av dette vurderer administrasjonen at elevene i Ullensakerskolen bør få 114 årstimer svømmeopplæring i gjennomsnitt i løpet av grunnskolen. Årstimene fordeles slik at 38 årstimer gis på henholdsvis 1.- 4. trinn, mellomtrinn og ungdomstrinn. Det må tas høyde for framtidig elevvekst, som i dag er beregnet til 2,5 % per år. Videre bør det tas høyde for at barnehage kan få noe bassengkapasitet til vanntilvenning.

Årstimene på 1.- 4. trinn kan fordeles på ulike trinn, for eksempel 1. trinn og 3. trinn, for å ta høyde for at vanntilvenning bør skje tidlig og at det bør være en progresjon over tid fram til eleven kan forventes å være svømmedyktig. Elever som ikke er svømmedyktige etter 4. trinn, bør få tilbud om intensivopplæring for eksempel i SFO-tiden eller på andre tidspunkter.

Administrasjonen vil avgjøre hvilke trinn svømmeopplæringen skal legges til og vurdere andre detaljer i saken våren 2018, i dialog med rektorene. Kommunens framtidige behov for bassengflater til svømme- og livredningsopplæring må sees på bakgrunn av vurderingene i saken.

Kostnader til svømmekjøring

I 2017 ble det anslagsvis brukt kroner 600 000 til svømmekjøring. Økt svømmeopplæring ved skoler som må skyss elevene med buss, kan gi økte kostnader til svømmekjøring.

MEDBESTEMMELSE

Saken har vært drøftet med hovedtillitsvalgt for Utdanningsforbundet i Ullensaker.

KONKLUSJON OG ANBEFALING

Rådmannen anbefaler et omfang på 114 årstimer til svømme- og livredningsopplæring per elev i løpet av grunnskolen. Dette nivået danner utgangspunkt for kommunens framtidige behov for antall bassengflater til opplæring. Rådmannen anbefaler at svømme- og livredningsopplæringen i Ullensaker kommune organiseres som beskrevet i saken fra skoleåret 2018/19.

Melding om vedtak sendes: grunnskolene